

**ДОСЛІДЖЕННЯ АСОРТИМЕНТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ
АНТИБАКТЕРІАЛЬНОЇ ДІЇ В АПТЕЦІ М. ХАРКІВ**

**STUDY OF THE ASSORTMENT OF MEDICINES WITH ANTI-BACTERIAL
EFFECT IN THE PHARMACY OF KHARKIV CITY**

Подколзіна М.В., Лебедун А.М.

Podkolzina M.V., Lebedyn A.M.

*Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
National Pharmaceutical University, Kharkiv, Ukraine*

Анотація. Виявлений та проаналізований асортимент лікарських засобів антибактеріальної дії в аптеці м. Харків в мирний час та в умовах воєнного стану. Виявлена структура асортименту лікарських засобів антибактеріальної дії в аптеці.

Ключові слова: Аптека, асортимент лікарських засобів, наявність лікарських засобів, антибіотики, цефалоспорини.

Abstract. The assortment of antibacterial drugs in the pharmacy of Kharkiv was identified and analyzed in peacetime and in wartime conditions. The structure of the assortment of antibacterial drugs in the pharmacy was revealed.

Key words: Pharmacy, assortment of medicines, availability of medicines, antibiotics, cephalosporins.

Вступ. Антибіотики – це речовини різноманітної хімічної природи, які продукують мікроорганізми (бактерії та гриби), здатні вбивати або пригнічувати ріст інших мікроорганізмів або злоякісних пухлин багатоклітинного організму. До антибіотиків належать речовини природного й штучного походження з антибактеріальними властивостями [1]. Традиційно антибіотики поділяють на природні (пеніциліни, лінкоміцин, ванкоміцин та ін.), напівсинтетичні (продукти модифікації природних молекул: амоксицилін, цефазолін тощо). Також антибіотики поділяють на групи, класи і покоління за механізмом дії, спектром активності та ін. [2].

Лікарські засоби (ЛЗ) антибактеріальної дії входять до протоколів лікування багатьох поширених інфекційних захворювань, як коронавірусна інфекція, ГРВІ,

захворювання дихальних шляхів, статевих шляхів та ін. [3-7].

Мета дослідження. Дослідити забезпеченість пацієнтів лікарськими засобами антибактеріальної дії різних груп у воєнний час.

Матеріали та методи. Методи економічного аналізу: узагальнення, групування, порівняння, графічний.

Отримані результати. Для визначення забезпеченості населення засобами антибактеріальної дії було проведено аналіз асортименту та наявності в аптеці лікарських засобів досліджуваної групи (див. рис. 1-2), у жовтні 2022 р (м. Харків, Індустріальний район). Починаючи з серпня 2022 року аптека найчастіше працювала з 9.00 до 20.00, відвідувачі приходили переважно з 10.00 до 19.00. Кількість відвідувачів в аптеці було від 150 до 360 за день, що пов'язано з необхідністю припинити обслуговування відвідувачів та зачиняти аптеку через

повітряні тривоги. Поряд з аптекою, де проводилось дослідження розташований ринок, інша аптека, зупинка міського транспорту.

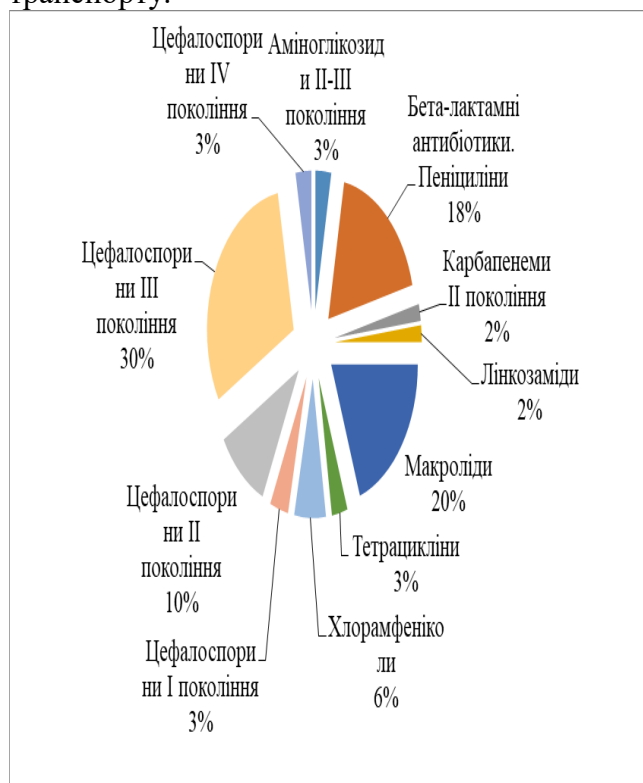

Рис. 1. Аналіз асортименту ЛЗ антибактеріальної дії за фарм.групою. (загальний список)

Всього в аптеці в переліку засобів антибактеріальної дії було виявлено 204 найменування ЛЗ. Для докладного аналізу було взято 123 найменування ЛЗ, які були присутні в аптеці під час проведення дослідження.

Найбільшу частку серед ЛЗ антибактеріальної дії, що були в загальному списку в аптеці, склали препарати українського виробництва – 42%, препарати виробництва Індії – 11%, Великої Британії – 8%, ЛЗ виробництва Кіпр, Хорватія, Словенія склали по 5 % асортименту. Серед препаратів наявних в аптеці ЛЗ українського виробництва склали 45% асортименту, препарати виробництва Індії, Хорватії, Словенії склали по 5%-13% асортименту ЛЗ.

За результатами дослідження асортименту ЛЗ за фарм.групою (загальний список) (рис.1) встановлено, що найбільшу частку склали цефалоспорины 46%, у т.ч. цефалоспорины III покоління – 30% асортименту. Макроліди та Бета-

лактамі антибіотики склали по 20% та 18% асортименту відповідно.

При порівняльному аналізі (див. рис. 2) встановлено, що кількість торгових назв ЛЗ антибактеріальної дії зменшилась на 40% у порівнянні з довоєнним періодом (листопад 2021 р – початок лютого 2022 р.). Проте, в асортименті аптеки присутні ЛЗ антибактеріальної дії усіх фарм.груп, і доля кожної групи (у відсотках) змінилась не суттєво – на 1%-3%. В асортименті антибіотиків також переважають цефалоспорины 41% (у т.ч. цефалоспорины III покоління 29%), макроліди 23% та бета-лактамі антибіотики 18%.

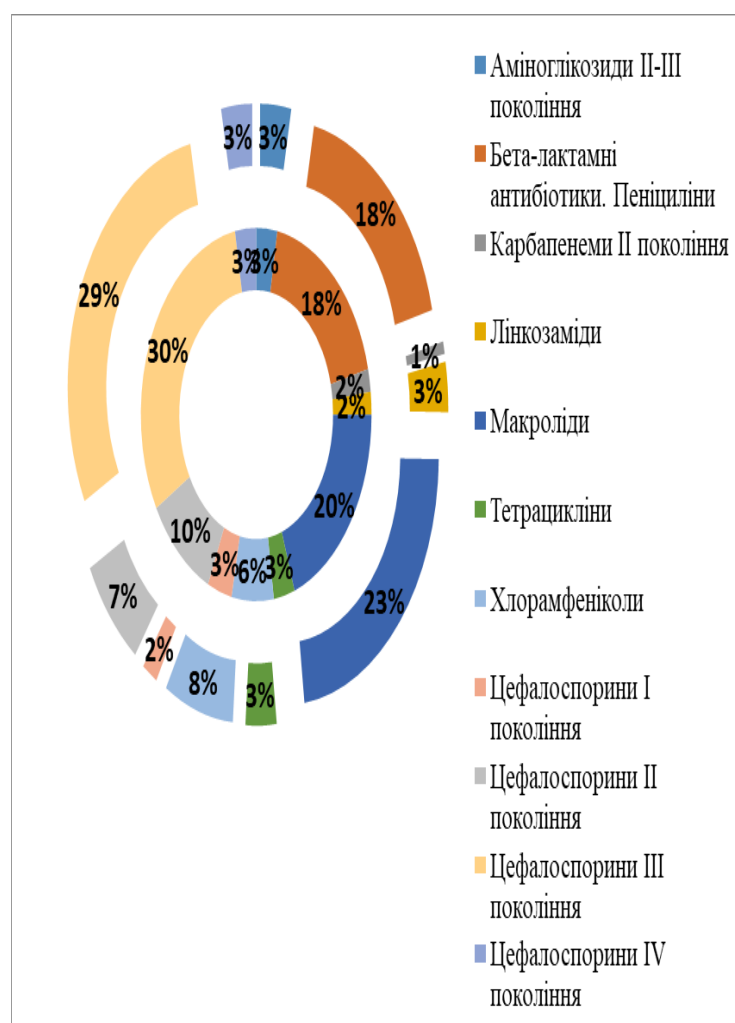

Рис. 2. Порівняльний аналіз асортименту ЛЗ антибактеріальної дії за фарм.групою (внутрішнє коло – загальний список ЛЗ, зовнішнє коло – ЛЗ наявні в аптеці)

Висновки. За результатами дослідження встановлено, що у жовтні

2022 року структура асортименту ЛЗ антибактеріальної дії в аптеці м. Харків залишалась сталою. Доля препаратів вироблених в Україні склала 42% у довоєнний час і збільшилась на 3% воєнний час. В аптеці були присутні ЛЗ антибактеріальної дії усіх груп, таким чином пацієнти були забезпечені повним спектром необхідних антибіотиків, як і в довоєнний час.

Аптека обслуговувала відвідувачів постійно, хоча за скороченим графіком, отже пацієнти мали змогу купити необхідні ліки, у тому числі антибактеріальні лікарські засоби.

Список літератури.

1. Козиненко, І.І. Антибіотики // Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Антибіотики> (дата звернення: 8.04.2023).

2. Фармацевтична енциклопедія> Терміни по Алфавіту > Антибіотики <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/2810/antibiotiki#list>

3. Міністерство охорони здоров'я України (2014) Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.07.2014 р. № 499 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних

документів зі стандартизації медичної допомоги при грипі та гострих респіраторних інфекціях» (http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20140716_0499.html).

4. Міністерство охорони здоров'я України (2016) Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 11.02.2016 р. № 85 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострих запальних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха» (http://www.dec.gov.ua/mtd/_rynosyn.html).

5. Наказ МОЗ України від 17.09.2020 № 2116 Про внесення змін до протоколу "Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19)"

6. Наказ МОЗ України від 22.02.2022 № 358 Про внесення змін до протоколу "Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19)"

7. Негоспітальна пневмонія (НП). Сайт медичної інформації <https://empendium.com/ua/chapter/B27.II.3.1> 1.1.

Information about the Authors/Відомості про авторів

1. **Подколзіна Марія Василівна**, к.фарм.н., доцент каф. організації та економіки фармації. Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.

Podkolzina Mariia Vasylivna, PhD of pharmacy. Associate professor of organization and economics of pharmacy department. National Pharmaceutical University, Kharkiv, Ukraine.

e-mail: marysea2006@ukr.net

ORCID: 0000-0002-2055-6642.

2. **Лебедин Алла Миколаївна**, к.фарм.н., доцент каф. організації та економіки фармації. Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.

Lebedyn Alla Mykolaivna, PhD of pharmacy. Associate professor of organization and economics of pharmacy department. National Pharmaceutical University, Kharkiv, Ukraine.

e-mail: alla_leb7@ukr.net

ORCID: 0000-0002-8101-1056